הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות פח.

מסורת הש"ס

גמ' ה) סנהדרין מה. מז. מח. **ו)** כ"ב ו. שבועות מח: **ז)** [נדי' מוס' שבועות מח: ד"ה כל] **ד)** ערכין כב: ע"ש **רש"י ה)** שיין מעבר לדף **תוס' ו)** ר"ל בפרק כל הנשבעין (ר"ל ו) [וש"ע מוס' ר"מ יד. ד"ה דינא]

הגהות הב"ח

(ה) **גמ'** ר' יעקב **נפחא** בגמטריא:

(ו) **רש"י** ד"ה דמנדע לה: ויכין **דאורייתא** ולא מקיים לה:

(ז) **תוס'** ד"ה מיימי וכו' לא ימים מלפרוץ וכו' ס"ש למתן דלים ליה **מפכינן ובראוריייתא** לא מפכינן נפקא מינה וכו' ברבנן הוא מני למימר לבעל השטבע **דחסבר כמו שיכול לומר** הטבע ווול ולא דלוייתא כלי"ל:

גליון הש"ס

גמ' ורבא אמר ר"נ אפי' ב"ה. עי' מר"ש פ"ד מ"ג דע"מ ד"ה אמר: **תוס' ד"ה מיתי וכו' ולרבינו נראה דנ"מ.** עי' ב"מ יד ע"ש תוד"ה דינא הוא:

הגהות

גמ' בפיסקא מנכסים משועבדים. כת"ס הגי' [מנכסין] יתומים כו'. וכנ"ל"ף גרים לפרייסו: (כ"ש)

תוס' רי"ד

ממנו אלא מנה א"; ע"א מעידה וכו'. סבר רבי כ"ם למימר ש"ד דכתיב לא יקום עד א' באים לכל עון וכלל תוצאת לב"ע ולכ"ח הוא דאינו קם אבל קם הוא לשבועה ואמר מר כ"ם שב: מחייבין אותו ממון א' מחייבי שבועה א"ר ב' תשובות בדבר חדא דכל הנשבעין שבתורה נשבעין ול"ם וזו נשבעת ונטלה [ערוך] דאין נשבעין ע"כ ש"ק אלא א"ר מרדכון כדי להפיס דעתו של בעל אמר ר"ם ואי פקח הוא מיתי לה לידי שבועה דאורייתא יהיב לה כתובתה באפי חד סהדא ומוקים לה להך קמאי אבל הוא לא מיתי לה לידי שבועה דאורייתא ומיהו לא מצי מוקים לה בתרא ומוקים לה בקמא אסהדא בתרא ומוקים לה להך קמאי בהלואה מתקיף לה רב אשי אכתי יכולה למימר ב' כתובות הואי אלא אמר רב אשי הוא דמודע להו: מנכסים משועבדים: [ה]תנן התם [ו]יכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה ממאן אילימא מלוה השתא אביהן שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה אלא ה"ק וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה א"ר זריקא אמר רב יהודה לא שנו אלא שאמרו יתומים אמר לנו אבא לייתי ופרעתי אבל אמרו אמר לנו אבא לא לייתי אף בשבועה לא יפרעו מתקיף לה רבא אדרבה [ז]כל האומר לא לייתי כאומר לא פרעתי דמי אלא אי אתמר הכי אתמר א"ר זריקא אמר רב יהודה [ב]לא שנו אלא שאמרו יתומים אמר לנו אבא לייתי ופרעתי אבל אמרו אמר לנו אבא [ג]לא לייתי נפרעין שלא בשבועה שכל האומר לא לייתי כאומר לא פרעתי דמי: [ד]ונפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה: אמר רב אחא שר הבירה מעשה בא לפני רבי יצחק (ה) באנטוכיא ואמר לא שנו אלא לכתובת אשה משום חינא אבל בעל חוב לא [ח]ורבא אמר רב נחמן אפי' בעל חוב שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חברו והולך וישב במדינת הים ואתה נועל דלת בפני לווין: ר"ש אומר כל זמן שתובעת כתובתה וכו': ר"ש אהייא אמר ר' ירמיה אהא ונפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה לא שנא למזוני ולא שנא לכתובה ואתא ר' שמעון למימר כל זמן שתובעת כתובתה יורשיה משביעין אותה אינה

אי פיקח הוא. הלי בעל: **לידי שבועה דאורייתא.** שהיא בשם לו בכנוי ואומו ספר בידו כדלמרינן בשבועות (דף לח:) ומסורה היא מאל אבל שבועה דרבנן קלה בעלמא כעין שלנו: **יהיב לה כתובתה באפי חד סהדא.** פעם שניה: **ומסוך סהדא קמא אסהדא בתרא.** יביא את שניהם יחד לב"ד שאם מכפיר יעידוה שניהם שנתקבלה כתובתה: **ומוקי לחך קמאי בהלואה.** יתבענה פרעון הראשון ויאמר מלוה הן אלגלן שהרי המקבלת כתובתך שנים וכשהכפיר ותאמר לא קבלתי אלא הפעם הזאת ועד אחר מעיד על הראשונה איכא שבועה לאוריייתא נשבעת ולא משלמת ואין כאן שיעבוד קרקעות אלא מכח כתובה מובעת: **חיבי סמוך בר.** מה שראה זה לא ראה זה ואם תכפור על שניהן אין כאן אלא עד אחד ומשבע ומעמיד שלישים ונמצא מפסיד: **באפי סהדא קמא וסהדא בתרא.** וה"ק לגני עדיים מן הסוק אבל עדה טוענה היא שיכיר העד הראשון שאתי פעמים פרע ויכול להעיד על פרעון הכתובה שם מהיות ועל הפרעון הראשון: **יכולה לומר שתי כתובות הוו.** שתי שטרות היו לי עליך בפרעון הראשון הזומרי לך אחת ובשניה אחרת והרי העד הראשון מעיד לשייעה שראה שני הפרעונות לשם כתובה ולא לשם מלוה: **דמודע להו.** לבהלה קמא ובתרא לפני פרעון השני דעו שכבר פרעתי לה כתובתה בפני אחת ואני רוצה לפרוע לה בפני אחרת ואני אומר לה שיהיו לי שני עדים בדבר ותמצא את הראשונים ויש לי עליהן עד אחד ותתמיה שבועה לאוריייתא וכיון (ה) דשמעיהו ולא תמייע ג' כתובות הוו דמילתא דלא שכיחא הוא: **תנן התם.** בשבועות: **אי נימא מלוה.** שהלוה קיים והיו מוציאין עליו שטר מיהו: **לא שנו.** דכי משתבעי שקלי: **שאמרו יתומים.** שלו לייתי ופרעתי יכבעו אלו שבועה שלא פקדנו ולא אמר לנו אבא לא מלינו שוכר בין שטרותיו שטרי זה פרוע ונוטלין: **באומר לא פרעתי דמי.** דכיון דאמר לא ליה מודה הוא שלא פרע והרי שטר מוכיח עליו שלא: **לא שנו.** דבעו שבועה: **שר הבירה.** כך כיעוי: **לא שנו.** שיוכלין בית דין לנכסי אדם שלא בפניו: **לא שנא למזוני.** בלה לב"ד ומובעת מזונות מנכסי בעלה למכור קרקע ומזונה נשבעת שלא הגיח בידה מעות ליון מהם: **ולא שנא לכתובה.** אם שלא לה גם: [ב]**תשבע בסוף.** כשתתאלמן לא תתגרש מזונות משבע שלא עיכבה בידה מעות בעלה כלום: **בתחילה.** כפיקוח מזונות: **האי יורשין וכו'.** גמטריה [כיון דאגברעה שלא בפניו יורשין נקפץ מינה נמי הגיח לה שבועה דרבנן מלי לגימר הטבע וטול ואי דלוייתא לא מצי לגימר לבעל הטבע והפטור כמו שאיני יכול לומר הטבע וטול מ"ר]: **היבי סמוך סהדא קמא אסהדא בתרא בר.** מימה מאי קשיא ליה הא פלוגתא היא בפ' זה כורל (מנהדרין דף ל:) הלשה אמר הלוה לי מעטרפי לאיכא מ"ד לא בעינן ראיה כאמת: **ורבא אמר רב נחמן אפילו אמר ע"ח.** ופסקן ר"מ דמעשים בכל יום שאין מוכרים שלא בפניו לנעי"מ ולית דמה לחת דר"ע דאמר מפיל בעבד מוב ומע"ש לא מיעטא מינה בערבין פרק שוס הימומים (דף כב.) ואי מיעטא לשובר אמר נמי לגבי הא דאמר ר"ע לחוס לשובר ומשני המם טעמא שלא יהא כל אחד ואחד נוטל כו' נראה דסתם הש"ס קיי"ל מכל מקום כיון דמעשים בכל יום לגבי יום אחר אינה אינה אינה

בית דין משביעין אותה מיבעי ליה. תימה דמאי לא משני סבר לה כדשמואל דאמר בפ׳ בתרא (לקמן קז.) אין פוסקין מזונות לאשה אים ומוקי לה לפלוגתא דתנן וכני הכנים גדולים כשמעון בן שמח ושפיר קתני ויורשין משביעין אותה וצ״ע:

וקמיפלגי בפלוגתא דאבא שאול ורבנן.

ומתני׳ (ה) כגון שמיגה בעלה לאחר מיתה דבלאוי ב״ד ליכא לאוקומה דאין מעמידין נכסים אפוטרופסות בדאיתא בהנזקין (ניטין דף נב. ושם) ובממנה מעצמה ליכא לאוקומה דא״כ לכ״ע היורשין משביעין אותה אלא שייך ביה טעמא דמיגה אבי יתומים ואם תאמרין דאי אפוטרופוס ממנו ולא הוי אפוטרופוס והכא אנו רואין דמן הדין אין מעמידין לה אפוטרופוס:

לאפוקי מדר״א ומחלוקתו. והשתא אית לן למימר דהאי דנקט אין היורשין משביעין אותה אלא דוקא דהוא הדין הוא עצמו דהואיל ובאפוטרופוסות אחרי בעלה מיירי מה תיקון איכא ואיידי דנקט בריש דמילתא תובעת כתובת׳ יורשין משביעין אותה דהתם יורשים דוקא תנא נמי פיקא יורשין ומעשה בא לפני ר״מ בשאר שהיה בעלה מגוונית ומינה אפוטרופוס ואיתמר טשלח ונותנת הרבה מעות בנית ואומרת לבעלה שאין שלה ולא השביעה בחיי בעלה לכיון לאוקמינן כל זמן שתובעת כתובתה דקאמר ר״ש כאבא שאול בן אימא מרים ובאה פסקינן לעיל (דף פז.) הלכה כאבא שאול ואם כן הלכתא נמי בכולה מילתא כל״ס דקמייס אינה תובעת כתובתה אין היורשין משביעין אותה אפילו הוסיבה מגוונית או מינה אפוטרופסית דלית לן למימר דהלכתא כוותיה בחדא ובאידך לא אלא היכא דמפרש לן הש״ס בהדיא ופ״ס לעיל דפסקינן כאבא שאול ג״כ לפסוק כר״ש דשמעי׳ מינה מרתי וי״ל דמשום דלא קיים לן בהדיא ר״ש כאבא שאול אחיכא לפרושי לאיזך אמוראי דלעיל וכ״ת פסק כר״ש וז״ל וקי״ל כר״ש הלכך התובעת כתובתה יורשין משביעין אותה על כל דבר שהיה בידה אפי׳ בחיי בעלה משביעין אותה ואם תאמרין דאי אפוטרופוס ממנו ולא הוי אפוטרופוס והכא אנו רואין דמן הדין אין מעמידין לה אפוטרופוס:

אינה תובעת כתובתה אין יורשין משביעין אותה וקמיפלגי בפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים [ו]**דתנן מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע בסוף ולא תשבע בתחלה נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו תשבע בתחלה ובסוף ר״ש כחנן רבנן כבני כהנים גדולים מתקיף לה רב ששת האי יורשין משביעין אותה בית דין משביעין אותה מיבעי ליה אלא אמר רב ששת אהא הלכה מקבר בעלה לבית אביה או שחזר׳ לבית חמיה ולא נעשית אפוטרופא אין היורשים משביעין אותה ואם נעשית אפוטרופא יורשין משביעין אותה על התיחד לבא ואין משביעין אותה על מה שעבר ואתא ר״ש למימר כל זמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת כתובתה אין היורשין משביעין אותה וקמיפלגי בפלוגתא דאבא שאול ורבנן דתנן** [ז]**אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים ישבע מינהו בית דין לא ישבע אבא שאול אומר חילוף הדברים** [א]**מינהו בית דין ישבע מינהו אבי יתומים לא ישבע ר״ש כאבא שאול ורבנן כרבנן מתקיף לה אביי האי כל זמן שתובעת כתובתה אם תובעת מיבעי ליה אלא אמר אביי אהא** [ב]**כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך אינו יכול להשביעה כו׳ נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאין ברשותך אין יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאין ברשותו לא היא ולא יורשיה ולא הבאין ברשותה ואתא ר״ש למימר כל זמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה וקמיפלגי בפלוגתא** [ז]**דאבא שאול בן אימא מרים ורבנן ר״ש כאבא שאול ורבנן כרבנן מתקיף לה רב פפא התינח כל זמן שתובעת כתובתה אינה תובעת כתובתה מאי איכא למימר אלא אמר רב פפא לאפוקי מדר״א ומחלוקתו: מתני׳** [ב]**הוציאה** [ג]**וגט ואין עמו כתובה גובה**

הוציאה גט ואין עמו כתובה. כפ״ק דכ״מ (דף ח. ושם) אמר ר׳ יוחנן הטוען אחר מעשה בית דין לא אמר כלום פי׳ בין במגה ומתמיס בין במתן האשה והכנסת ואפילו במקום שמתמין כתובה ולא נקיטא כתובה אינו נאמן לומר פרעתי ורבי יוחנן לטעמייה דאמר מי שמחזיר לו הכתובה לכיון דבמה שנשאר טטר כתובה בידה יכול נמי לומר פרעתי הכל במיגו דאי בעי אמר לא גרשתין דהא אין שם עדי גרושין כיון דאין מכירין כלל אם היא אשתו והכי מפרשינן מתני׳ אליבא דרבי יוחנן הוציאה גט ולא גט גובה כתובתה כלומר פרעתי וגם אינו יכול לומר לא אפרע עד שתחזיר הכתובה אע״פ שיכול נמי לידי הפסד דהא סבר דמתמין שובר כתובה ואין עמה גט פירוש עדי הגט היא אומרת אבד נעי שהלכו להם העדים והוא אומר שכבר פרע והיה לו שובר שלא מגבה פעם אחרת ונפסד נאמן במיגו דאי בעי אמר לא גרשתיך ומיגו טוב הוא כמו שנפרש בגמרא וכן בע״מ שטוען פרוזבול היה לי ואבד וזה מודה שכך הוא אלא שפרעו נאמן במיגו דאי בעי אמר לא היה לך פרוזבול והשמיטה שביעית רשב״ג אומר מן הסכנה ותילך אשה בגט פי׳ שלא בגט בעדי הגט הואיל ואי אפשר לה להביא עדי גירושין וא״ת ותיקשי לרבי יוחנן במאי גבית גירושין ליכמיה במיגו דאי בעי אמר לא גרשתין כדפריך בגמ׳ לרב אי דליכא עדי גירושין במאי גבית וי״ל דלר״י דאמר דאלמנה רבנן לכם האשה דלפ קודם סכנה אין נאמן לומר פרעתי אין תימה דאלמנה לאחר הסכנה כיון דמודה דאין נאמן לומר פרעתי אע״ג דלא בעי לרב אלמנה פרין שפיר ולשמואל דאית ליה אין מוחזק שובר ומוקי מתני׳ במקום שאין מוחזק כתובה או במקום שמוחזק והכיאה דאיה שלא כתב לה הכי פירוש דאמרי׳ הוציאה גט היינו גט ממש אבל נעדי הגט גרידא לא

אינה תובעת בתובתה אין היורשין משביעין אותה. משום שבועת אפוטרופסת דהוית לה לאפוטרופוס שמינהו אבי יתומים וקי״ל לא אמרינן אפוטרופוס אחרי בעלה מיקרי אפוטרופוס אבל דאמר מיגו אבי יתומים לא אמרינן דאי אפוטרופוס אבל א